

Motion till riksdagen 2020/21:1860

av **Johan Hultberg (M)**

Förebygg överdoser efter frigivning från häkte eller fängelse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Kriminalvården i uppdrag att ta fram ett program för att förebygga överdoser efter frigivning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige är den narkotikarelaterade dödligheten fyra gånger högre än genomsnittet i EU. Faktum är att bara Estland rapporterar en högre dödlighet än Sverige till den europeiska narkotikabyrå (EMCDDA).¹ Statistiken visar tydligt att den svenska narkotikapolitiken och beroendevården misslyckas med att hjälpa de allra mest utsatta beroendesjuka.

För att rädda liv behöver den svenska politiken omprövas och utvecklas. Glädjande nog fattade en enig riksdag så sent som i mars beslut om att uppmana regeringen att utvärdera den nuvarande narkotikapolitiken och ta initiativ till en nollvision när det gäller dödsfall som orsakas av narkotika.

Den vanligaste orsaken till narkotikarelaterade dödsfall är överdoser. Vårt grannland Norge har målmedvetet och framgångsrikt arbetat för att minska antalet överdoser. Norge sjösatte en överdosstrategi år 2014 med insatser i ett nätverk av pilotkommuner vilket resulterade i att antalet överdosfall minskade med hela 13 procent mellan år 2016 och 2017.² Arbetet fortsätter nu i Norge utifrån en ny fyraårig nationell överdosstrategi. Sverige bör lära och inspireras av Norge. En del av den norska strategin handlar om att förebygga överdoser efter frigivning från fängelse.

Frigivning från fängelse är en känd riskfaktor för överdos. Risken för dödsfall bland injektionsmissbrukare på grund av överdos kan vara hela åtta gånger högre under de

¹ EMCDDA, *Europeisk narkotikarapport 2019*, https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/11364/20191724_TDAT19001SVN_PDF.pdf, s. 80.

² HelseDirektoratet, *Nasjonal overdosestrategi 2019–2022*, https://www.regjeringen.no/contentassets/405ff92c06e34a9e93e92149ad616806/20190320_nasjonal_overdosestrategi_2019-2022.pdf, s. 2.

första två veckorna efter frisläppande jämfört med därpå följande tioveckorsperiod.³ Förklaringen är att den beroendesjukets fysiska tolerans mot exempelvis heroin har minskat eller försvunnit när den intagne varit drogfri eller minskat sin droganvändning under fängelsetiden. Mot denna bakgrund bör Kriminalvården, förslagsvis i samarbete med Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten, ges i uppdrag att ta fram ett särskilt program för att förebygga överdoser vid frigivning. Ett sådant program kan med fördel utformas utifrån erfarenheterna från det norska projektet ”Forebygging av overdosedødsfall etter løslatelse fra fengsel”.⁴ Programmet bör omfatta samtliga klienter inom kriminalvården som har ett sådant missbruk att risk för överdos föreligger. Exempel på vad som kan tänkas ingå i programmet är utbildning i hjärt-lungräddning och information om risken för överdoser. En alldeles given del av programmet bör vara utdelning av överdosantagonisten naloxon med tillhörande utbildning.

Johan Hultberg (M)

³ EMCDDA, Fokus på narkotika. https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/174/Dif04sv_63248.pdf, s. 3.

⁴ Helsedirektoratet, *Nasjonal overdosestrategi 2019–2022*, https://www.regjeringen.no/contentassets/405ff92c06e34a9e93e92149ad616806/20190320_nasjonal_overdosestrategi_2019-2022.pdf, s. 65–66.